

EPIGRAMY

Karla Havlíčka Borovského

EPIGRAM

Epigram je krátký veršovaný nedějový útvar, který se formou satiry a prostřednictvím vyostřené

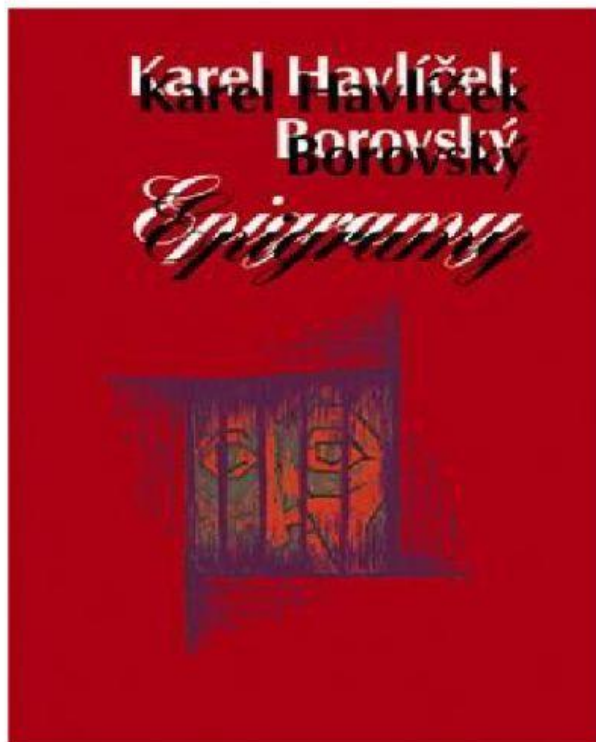
pointy negativně vyjadřuje k určitým společenským jevům.

Z hlediska literární formy se jedná o **prózu – poezii**.

Z hlediska literárního druhu se jedná o **lyriku – epiku – drama**.

Satira = _____

Pointa = _____

Než si přečtete Havlíčkovy epigramy, nejprve si ujasněte význam a historické souvislosti použitých slov:

KDO JE TO?

Etymologie je vědní obor, který se zabývá:

- a) druhy hmyzu
- b) rozdíly mezi jazyky
- c) tím, jak vznikla slova
- d) významem cizích slov

Pokrytec

Jezuité jsou řeholním řádem, který je v našich dějinách spojený především s:

- a) cyrilometodějskou misí
- b) husitskými válkami
- c) násilnou pobělohorskou rekatolizací
- d) založením Karlovy univerzity

Pokrytec je člověk, který:

- a) nedodržuje pravidla, která sám hlásá.
- b) nedůvěřuje ostatním lidem.
- c) se považuje za lepšího než ostatní.
- d) se ze studu snaží zakrýt vlastní špatné vlastnosti.

Verba docent, exempla trahunt (česky „Slova učí, příklady táhnou.“) je latinské pořekadlo, jehož význam se dá nejlépe shrnout:

- a) Osobní příklad má větší váhu než pouhá slova.
- b) Slova nás učí dobrému, příklady nás mohou svádět k nepravostem.
- c) Slova nemusejí být pravdivá, pokud není možné je ověřit výpočtem.
- d) Slova učených lidí nám dávají dobrý příklad.

Zázrakem spojeným se smrtí **svatého Jana Nepomuckého** byl údajně **zachovaný jazyk**. Tento zázrak měl symbolizovat:

- a) hlavní zbraň při šíření víry
- b) neporušení zpovědního tajemství
- c) oddanost českému národu
- d) výjimečné řečnické schopnosti

Zpátečník je člověk, který:

- a) chce žít pouze přítomností.
- b) se bojí budoucnosti.
- c) se brání novotám.
- d) vychvaluje minulost.

Ke každému epigramu přiřadte jeho hlavní téma:

kritika církve

kritika nerovnosti mezi lidmi

kritika pokrytectví

kritika potírání jiných názorů

motivace k vlastní tvorbě

potíže spisovatelů

vlastenectví

výsměch zpátečnictví

Demokratský

*Nechod', Vašku, s pány na led,
mnohý příklad máme,
že pán sklouzne a sedlák si
za něj nohu zláme.*

Verba docent, exempla trahunt

*„Co sám nerad, nečiň jinému,“
žáku pravil kantor kdesi,
třepaje ho za pačesy.*

Z historie literatury české

*Českých knížek hubitelé lítí:
plesnivina, moli, jezoviti*

Česká modlitba

*Svatý Jene z Nepomuku,
drž nad námi svoji ruku,
ať nám Bůh dá, co dal tobě,
by náš jazyk neshnil v hrobě!*

Etymologický

*Odkud vzalo – zkouším žáky –
jméno Rakous počátek? –
„Od raků, neb oni taky
chodí pořád nazpátek!“*

Selský

*Farář dělá z chleba a vína
pro duše selské
tělo a krev.
Sedlák dělá tělem a krví
pro tělo kněžské
víno a chléb.*

Zle, matičko, zle!

*Poctivému hrozí jenom hlad,
zloději zas jenom šibenice.
Český literát
má trampot více:
jemu hrozí hlad
i šibenice.*

Na sebe

*Jehly, špičky, sochory a kůly,
stesal,
skoval,
zostřil,
sebral
kvůli
vojně s hloupostí a zlobou
místo šavel
Borovský Havel.*
